

doi: 10.32612/uw.2543618X.2021.pp.241-254

Przegląd Środkowo-Wschodni, 6, 2021

ISSN 2543-618X eISSN 2545-1324

Nr art. 20210612

Data przesłania: 19.03.2021

Data akceptacji: 12.07.2021

Анна Котіченко

Uniwersytet Warszawski
ania.kotichenko@gmail.com
ORCID: 0000-0001-6029-1899

Галина Гурська: (не)забута постать літературного Львова

Halina Górska: (nie)zapomniana postać literackiego Lwowa

W artykule autorka stara się zaprezentować figurę wybitnej działaczki Haliny Górskiej przez jej starania oraz inicjatywy społeczne dla dzieci. Halina Górska jest mało znaną i niedocenioną postacią w historii Ukrainy i Polski. Urodzona w Warszawie, zdobyła wykształcenie w Brukseli, zamieszkała we Lwowie, podejmując różne inicjatywy społeczne i charytatywne. Działaczkę niejednokrotnie nazywano lwowskim Korczakiem. Prace H. Górskiej: *O księciu Gotfrydzie, rycerzu Gwiazdy Wigilijnej, Nad czarną wodą, Chłopcy z ulic miasta, Druga brama, Ślepe tory*, w których pisarka opisała problemy dzieci oraz świat ich życia były niejednokrotnie publikowane w Polsce. Totalitarne systemy sowiecki i nazistowski zrobiły wszystko, by zniszczyć pamięć o pisarce. Przez lata postać Haliny Górskiej była zapomniana i niedoceniana w Ukrainie. Jednak obecnie jej działania są badane, a prace tłumaczone na język ukraiński

Słowa kluczowe: Halina Górska, Lwów, dzieci, działalność społeczna, Przedmieście

Метою статті вважаємо репрезентацію творчого доробку діяльності перекладачки, письменниці та громадської діячки Г. Гурської, твори якої і дотепер лишаються маловідомими як українському, так і польському читачеві. Звернення до діяльності та творів Г. Гурської зумовлене й актуальністю її праць сьогодні. Вона зробила вагомий доробок у письменництві, присвятила своє життя літературній діяльності, громадській роботі, першою переклала „Щоденник” Т.Г. Шевченка, була ведучою соціальних програм на радіо, займалася благодійницькою діяльністю та допомагала дітям. Дослідники творчості Г. Гурської – Ю. Руравський та А. Уяш стверджують, що її праці не втратили свого виховного значення навіть сьогодні¹². В Україні діяльність Г. Гурської досліджена А. Павлишиним³.

Звертаючись до біографічних маркерів, зазначимо, що Г. Гурська народилася 1898 р. у Варшаві у родині лікаря З. Ендельмана та літераторки Ч. Брауде. З 1918 р. вона здобувала вищу освіту в Брюсселі, де вивчала соціологію, а у 1924 р. повернулася до Львова і почала займатися громадською та перекладацькою діяльністю⁴.

Письменниця та журналістка А. Ковальська у своїх спогадах описувала діячку так: „Величезні чорні очі, сповнені солодкості та смутку, сяяли на блідому обличчі Галини. Сором’язлива і стурбована, при першій зустрічі з незнайомцем, вона виявляла дивовижну енергію і невичерпну силу, коли від неї вимагали обставини, які вона зазвичай створювала сама завдяки своїй пристрасній вдачі, бурхливо реагуючи на будь-яке зло і несправедливість”⁵.

¹ J. Rurawski, *Halina Górska*, Warszawa 1968, s. 63.

² А. Uljasz, *O wrażliwość społeczną i tolerancję. Wartości wychowawcze w twórczości Haliny Górskiej*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2013, nr 1, s. 234.

³ А. Павлишин, *(Не)забуті імена літературного Львова. Галина Гурська*, <https://www.youtube.com/watch?v=ImhCAALXhXY> [dostęp: 03.03.2021].

⁴ А. Tatomir, *Halina Górska*, „Poradnik bibliotekarza” 1965, nr 7–8, s. 224.

⁵ Ibidem, s. 221.

На формування поглядів та діяльність Г. Гурської значною мірою вплинула С. Семловська⁶. Саме вона замотивувала Г. Гурську до роботи з молоддю та дітьми. З 1930 р. вона працювала у притулку для безпритульних хлопчиків. Незабаром навколо неї сформувався коло молодих людей під назвою „Союз блакитних лицарів”⁷.

Родинна атмосфера в будинку Гурських у Львові також була сповнена бажання допомагати іншим: „У будинку Гурських поперемінно спостерігалось піднесення і зневіра. [...] Вони ділились усім, що мали, і часто потрапляли в неприємності, однак, обидва були безпомічні, коли йшлося про них самих. На ганку [їх будинку] завжди знаходився хтось, хто складав або збирав пакунки для безробітних або ув’язнених”⁸.

З 1930 р. вона почала працювати на Львівському радіо. Вечірні етери Г. Гурської на суспільні та етичні теми, були присвячені молоді та дітям. У них громадська діячка розглядала такі важливі соціальні проблеми, як брехливість у стосунках між людьми, суспільні вади, подвійну мораль „буржуазного суспільства”⁹.

До того ж у 1930-х рр. на Варшавському радіо вів передачу Я. Корчак, якого Галина вважала своїм учителем та навіть зверталася до нього за порадами та консультаціями. Просвітницькі виступи на радіо привабили до Г. Гурської широке різнонаціональне коло молоді та інтелектуалів, які узялися до благодійної діяльності. Приятелі письменниці започаткували рух Блакитних Лицарів, покликаний матеріально і психологічно допомагати львівським злидарям, дітям люмпенів. Отже, завдяки програмі „Радіо – дітям” вдалося розпочати збір коштів і речей, а помешкання Гурських стало штабом руху, де збирали посилки, речі, харчі, вели картотеки

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem, s. 222.

⁹ О. Бартосевич, *Жінки у міжвоєнному Львові*, <https://lia.lvivcenter.org/uk/storymaps/woman-interwar-lviv> [dostęp: 03.03.2021]

нужденних і переказували пожертви для близько тисячі дітей із понад 450-ти родин безробітних¹⁰.

На Львівському радіо окрім інформаційної і розважальної роботи, відбувалися і громадські акції, які, проте, супроводжувались інтригами і скандалами. Показовою з цього погляду є справа Товариства прихильників акції „Радіо дітям”. Товариство було організоване у жовтні 1932 р. і налічувало 20 членів-засновників¹¹. Його метою було „сприяння акції Радіо дітям” і співпраця, завданням якої була матеріальна і моральна опіка над убогими дітьми як на теренах міста Львова і приміських гмін (арк. 11). Щодо членів товариства відділом безпеки проводилась „спецперевірка”. Зокрема, Львівський міський староста 16 грудня 1932 р. під грифом „Цілком таємно” подав запит воєводському відділу безпеки щодо Г. Гурської¹².

Дозвіл на утворення Товариства було дано, але його діяльності перешкождали конфлікти. Зокрема, у листі Львівського міського старости до відділу безпеки від 14 лютого 1934 р. йшлося про те, що Г. Галина за час головування надавала перевагу дітям передусім з єврейських родин, і не лише щодо кількості, але й щодо якості подарунків. На закиди їй вона одного разу відповіла: „Для мене немає жодної різниці, але йдеться передусім про тих, які забуті Богом і людьми”¹³. Під натиском звинувачень, під приводом поганого стану здоров’я Гурська була змушена відмовитись від головування. Після усунення її з посади було обрано нове керівництво. До його складу увійшов і чоловік Гурської – Мар’ян¹⁴.

¹⁰ В. Кльовак, *З історії Львівського обласного радіо та радіожурналістики у 20-х – 70-х роках ХХ століття (за матеріалами Державного архіву Львівської області)*, Теле- та радіожурналістика. Збірник наукових праць, 2011, Вип. 10, с. 279.

¹¹ Ibidem, s. 279.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem, s. 279.

¹⁴ Ibidem, s. 280.

Протягом 1933 р. Товариство надало матеріальну допомогу 1 тис. найбільш бідних дітей на суму понад 6 тис. злотих, виділило понад 8 тис. предметів одягу і взуття, скерувало понад 200 дітей на відпочинок у літні табори. За звітний період було видано 11 тис літрів молока, 239 кг. цукру, манної та інших круп, 311 шкільних книг, багато іграшок, зошитів, олівців, пер для писання тощо. Із членських внесків та інших джерел товариство мало 5250 злотих, володіло бібліотекою у 470 томів¹⁵.

У 1933 р. виникло об'єднання польських письменників під назвою „Передмістя” („Przedmieście”), яке проіснувало до 1937 р. Учасників кола, серед яких і Г. Гурську, об'єднувало розуміння важливості соціальної ситуації. До того ж вона продовжувала соціальну роботу, брала участь у політичних акціях, що ініційованих прогресивною гілкою інтелігенції, була активним членом Ліги захисту прав людини і громадянина, одним з організаторів Конгресу працівників культури у Львові у 1936 р. У 1933 р. разом із поетом Т. Голлендером та К. Курилюком заснувала, а потім спільно редагувала щомісячник „Сигнали” („Sygnały”)¹⁶.

У 1939-1941 рр. вона працювала у дитячому будинку і співпрацювала з редакцією журналу „Нове віднокрєні” („Nowe Widnokręgi”). Після нападу німецької армії вона кілька тижнів переховувалась, але, дізнавшись, що її чоловік хворий, повернулася додому, де у вересні 1941 р. була заарештована гестапо. У червні 1942 р. Г. Гурська розстріляна на Личаківських Пісках¹⁷.

2.

Своїми текстами Г. Гурська намагалася звернути увагу на соціальні проблеми дітей та підлітків. Слухачі зверталися до письменниці за порадами, розповідали свої проблеми, які вона намага-

¹⁵ Ibidem.

¹⁶ А. Татомір, *Halina Górska...*, s. 224.

¹⁷ J. Rurawski, *Halina Górska*, s. 7–8.

лася вирішити у прямому етері. Досвід праці з дітьми та молодими людьми став для неї інспірацією для творчої праці¹⁸. Тема дитинства була обрано не випадково, адже дівчинкою Г. Гурська важко переживала розлучення батьків¹⁹.

Першу пробу пера Г. Гурська ініціювала у Львові 1925 р., коли написала гумореску *У мене є помешкання*. Однак, справжній художній дебют письменниці відбувся у 1930 р., коли вона опублікувала казку для дітей *Про королевича Готфріда, лицаря Різдвяної Зорі (О księciu Gotfrydzie, rycerzu Gwiazdy Wigilijnej)*. Казка складається з дванадцяти оповідань, присвячених долі Готфріда, осиротілого спадкоємця троянця, усуненого від влади в дитинстві та ув'язненого його дядьком, принцом Джеральдом і є стилізованою під середньовічну казку. Законний правитель повернув своє панування завдяки чудодійним подіям та лицарським вчинкам та виявляючи християнське милосердя в своєму оточенні. Хлопчиком він жив серед простих людей, був пастухом. Перше видання книги проілюструвала Я. Петри-Пшибильська. Вона стилізувала обкладинку так, аби та нагадувала стару книгу, за прикладом середньовічних рукописів²⁰. Книгу неодноразово перевидавали у Варшаві, 1946 р. у Нью-Йорку та 1994 р. російською мовою в Одесі. П'єсу за казкою „Про королевича Готфріда, лицаря Різдвяної Зорі” ставили на сцені аматорських театрів, а 1958 р. презентували у Дитячому театрі Варшави. Театр актора та ляльки у Познані ставив виставу „Цвіт аметисти” („Kwiat Ametystu”) за мотивами казки Г. Гурської²¹.

У 1931 р. був опублікований черговий роман письменниці *Над чорною водою (Nad czarną wodą)*, присвячений дітям та підліткам

¹⁸ О. Баргосевич, *Жінки у міжвоєнному Львові*, <https://lia.lvivcenter.org/uk/storymaps/woman-interwar-lviv> [dostęp: 03.03.2021].

¹⁹ А. Павлишин, *(Не)забуті імена літературного Львова. Галина Гурська*, <https://www.youtube.com/watch?v=ImhCAALXhXY> [dostęp: 03.03.2021].

²⁰ Н. Górska, *О księciu Gotfrydzie, rycerzu Gwiazdy Wigilijnej*, Lwów 1930, s. 5.

²¹ I. Skowronkówna, *Kwiat ametystu wg Haliny Górskiej, Baśń o księciu Gotfrydzie*, Poznań 1948.

старшого віку. Цей роман авторка читала на радіостанції у Львові. У творі письменниця описує діяльність клубу дітей з Варшавського Повісля. Повість складається зі спогадів авторки, що становить щоденник з детальним описом умов життя дітей в одній зі столичних світлиць для дітей²². Деякі хлопці організували Орден блакитних лицарів разом із студенткою-волонтеркою Кшисею, яка співпрацювала з денною кімнатою. Кшися була обрана великим магістром ордену і виступає у творі як оповідач.

Соціальна чутливість та етнічна толерантність – ці цінності Г. Гурська пропагувала у свої працях. У 1934 р. письменниця презентувала книгу *Хлопці з вулиць міста (Chłopcy z ulic miasta)*²³. У романі зображено долю та поведінку безпритульних львівських хлопців, переважно газетярів. К. Кирилук так пояснював зацікавлення письменниці темою дітей: „З плином часу Галина дедалі більше усвідомлювала, що лінійована нею благодійна акція не залагає суспільної кривди, не залікує ран. Господарча криза не тільки не закінчиться, але поглиблюється. Безробітні залишаються безробітними, голодні не стануть ситими, голі не будуть одягнені. Галина воює з дедалі більшими проблемами. Не може змиритися з кривдою живої людини, шукає розв’язання. Особливо її хвилює доля дітей. У будинках робітників бідність, безробіття або хвороба, безробіття або хвороба – тому діти йдуть на вулиці, аби знайти можливість заробити хоча б на кусень хліба. Найлегший спосіб – це продаж газет. Отже, „Блакитні” винаймають кімнату для газетярів. Взимку у ній тепло, можна зігрітися, можна щось з’їсти, а навіть потеревенити. Там збираються хлопці. І вони – головні герої цієї книги”²⁴.

Головні герої Г. Гурської – це хлопці, які самостійно заробляють на життя, продаючи газети, миючи лавки на базарі чи навіть жебракуючи. У кожного з них – своя доля, когось вигнали з дому, хтось

²² H. Górska, *Nad czarną wodą*, Warszawa 1985, s. 125–127.

²³ H. Górska, *Chłopcy z ulic miasta*, Warszawa 1934, s. 5.

²⁴ *Ibidem*, s. 7.

опікується паралізованою матір'ю, у когось пиячить вітчим, але їх багато і всі вони – поляки, українці, євреї чи німці, зустрічаються у світлиці²⁵.

Письменниця пише, що якщо подивитися на життя цих дітей з певного дистансу, то їх робота може навіть видатися веселою: „Біжить з пачкою і кричить, скільки душа забажає, а дорогою зачепить когось веселим чи зухвалим жартом, сповзає по замерзлому жолобу, вскочить до трамвая або причепиться до карети. Але насправді цей «веселий газетяр» не такий вже і веселий. Бо пачка газет, яку він несе у руці, така очевидно легка, ляже нестерпним тягарем, якщо лишиться непроданою. Його прилий крик, стає волянням розпачу і пізньої ночі, коли на вулиці тільки-но з'являються нечисленні перехожі, змерзлий, смертельно стомлений він затягує: «Вечірній Експрес!»»²⁶.

Чергова праця письменниці психологічний та моральний роман *Друга брама* (*Druga brama*), опублікована в 1935 р., транслює ідею, що між заможними та бідними існує непереможна прірва, яку неможливо зруйнувати нічим, навіть найщирішими почуттями. Головними героями твору є дві дівчини, подружки, які живуть в одному будинку в Лешно у Варшаві. Письменниця, хоч і показує дружбу між дівчиною із заможної родини Кшисею та Аделою з бідної, однак, стверджує, що вона неминуче приречена на поразку, яка кине похмуру тінь на дитинство чуйної Кшисі. Роман характеризується психологічною глибиною. Цей твір Г. Гурської вражає прекрасними знаннями психіки дитини²⁷. Авторка посилається на соціалістичні та незалежницькі ідеї, популяризовані Польською соціалістичною партією, що втілено в образі старшого колеги Адели, робітника Фелека, заарештованого царською поліцією та відправленого до Сибіру.

²⁵ Ibidem, s. 19.

²⁶ Ibidem, s. 15.

²⁷ Tatomir, *Halina Górska...*, s. 223.

Книга отримала схвальні відгуки. Зокрема, в одній із рецензій зазначалося, що книга є цікавою та повчальною, а її авторка має гарні знання з психології дитини, знання які мають педагоги, які одночасно поетами, бо без відчуття дивної таємниці життя не можливо наблизитися до дитини²⁸.

Оповідання *Баракські культури* також характеризує точність спостережень та запал особистої пристрасті, що характерно для автора. Як і в інших її книгах, соціальний протест не є декларативним доповненням до роману, але органічним чином впливає із самої побудови долі героїв роману, їх досвіду та розвитку їх соціальної свідомості. Незакінчена третя частина циклу стала останньою літературною роботою авторки²⁹.

Прикметною рисою творів письменниці було й те, що попри те, що вона описала та протиставляла два різні світи: заможних і бідних, вихованців та опікунів, однак вона не висловлювала свого особистого ставлення до героїв, не засуджувала і не виправдовувала нікого. Отже, читачеві ніби вивільняється простір для власного додому та фантазії.

У дослідженнях з літератури для дітей та підлітків 1918–1939 рр. Г. Гурська з'являється поруч із Г. Богушевською та Г. Морцинеком як один із представників „прогресивного” лівого письменства³⁰. Великою цінністю книг Г. Гурської є також сміливе викриття умов життя, віра в моральні цінності знедолених дітей. Г. Гурська була здатна яскраво продемонструвати це у своїй виховній роботі, в якій вона використовувала моделі Я. Корчака³¹.

Г. Гурська, показала читачам соціальну чутливість та радикальні погляди на соціальні та політичні проблеми з релігійною духовністю. Формування толерантності до етнічних, релігійних та релігій-

²⁸ H. Górska, *Druga Brama*, Warszawa 1955, s. 247.

²⁹ Tatomir, *Halina Górska...*, s. 224.

³⁰ A. Fidowicz, *Bohater nieheteronormatywny w powieści Nad czarną wodą Haliny Górskiej*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ” 2016, nr 15, s. 62.

³¹ Tatomir, *Halina Górska...*, s. 223.

них меншин є однією з особливо важливих цілей її творчої діяльності, спрямованої на людей усіх вікових груп.

Як авторка дитячої літератури, вона популяризувала знання про культуру Середньовіччя, тобто частину світової історії. Твори Г. Гурської не тільки переносять читача в інший історичний період, але повертають сучасну аудиторію до чуйності ще й завдяки високій художній майстерності, що робить її праці цікавими для дітей, підлітків та дорослих. Праці письменниці презентують життя дітей міжвоєнного періоду, адресовані дітям та відіграють важливу роль у традиціях літератури для дітей та молоді міжвоєнного періоду, а тому заслуговують на перевидання та популяризацію³².

3.

Постать Г. Гурської є наочним прикладом людини, яку викреслили з історії України, однак і постаті, яку сьогодні поступово починають пригадувати, а напрацювання транслювати по-новому. У Польщі після смерті письменниці, були опубліковані спогади про неї, її твори перевидавали, ставили п'єси за мотивами її творів³³. Цікаво, що у 1960 р. у СРСР було видано книгу перекладів польських казок російською мовою, серед яких можна знайти три казки Г. Гурської³⁴.

Радянська тоталітарна система викреслила постать Г. Гурської зі списку тих, кого „необхідно” було пам'ятати, а твори читати. Ця риса радянської політики була підкреслена Р. Гораком у книзі про Ірину Вільде. Дослідник звернув увагу на те, що пропозиція вшановувати літераторів розстріляних німцями і загиблих в концтаборах, серед яких Г. Гурська, була відкинута. У такий спосіб,

³² A. Uljasz, *Halina Górska (1898–1942). Pisarka warta przypomnienia*, „Guliver” 2014, nr 2, s. 45.

³³ H. Boguszevska, *Wspomnienia o Halinie Górskiej*, Spółdzielnia Wydawnicza Książka, 1945.

³⁴ Г. Гурская, *Цветок папоротника*, Антология, 1960.

радянська влада викреслила з історії „невигідних” їй і польських, і єврейських літераторів³⁵. Голова Товариства Я. Корчака у Канаді, яка присвятила свою статтю окремим деталям біографії Г. Гурської та її дочки, стверджувала, що вона була однією з ключових фігур львівського культурного життя, мала єврейське походження, а постать активістки була надто помітною, надто відвертою для нацистів³⁶.

Однак, у незалежній Україні інтерес до діяльності Г. Гурської все ж поступово прокидається. Прикметно, що ім'я громадської діячки і письменниці прозвучало цього року на лекції історика А. Павлишина у межах так званої Феміністичної весни, культурних та просвітницьких подій, приурочених до Міжнародного дня боротьби за права жінок і міжнародний мир³⁷.

Цікаво, що сучасна вулиця І. Багряного у Львові, з 1946 р. до 1992 р. мала назву Г. Гурської³⁸. У 1994 р. в Одесі було видано переклад казки *Про королевича Готфріда, лицаря Різдвяної Зорі* російською мовою³⁹. Водночас прикро, що перший переклад її казки *Про королевича Готфріда, лицаря Різдвяної Зорі* українською мовою у незалежній Україні з'явився лише у 2018 р.⁴⁰. Український переклад казки відомої письменниці здійснив історик і громадський діяч А. Павлишин⁴¹.

³⁵ О. Вітолін, *Радянська прелюдія до нацистського Голокосту*, <https://zbruc.eu/node/104410> [dostęp: 20.07.2021].

³⁶ О.Р. Медведева-Нату, *Дороги, которые мы выбираем. К биографии Халины Гурской*, Язык, сознание, коммуникация, МАКС Пресс, 2017.

³⁷ А. Павлишин, *Галина Гурська: історія львівської письменниці та правозахисниці 30-х*, <https://www.youtube.com/watch?v=uiuDCa0HeFg> [dostęp 20.07.2021].

³⁸ Б. Мельник, *Довідник перейменувань вулиць і площ Львова. XIII – XX століття*, Львів, Світ 2001, с. 7.

³⁹ Г. Гурская, *О принце Готфриде, рыцаре Рождественской звезды*, Два слона, Одеса 1994.

⁴⁰ Tatomir, *Halina Górska...*, s. 222.

⁴¹ А. Павлишин, *Про королевича Готфріда, лицаря Різдвяної Зорі*, Знання, 2018.

Як зазначає А. Фідович, після 1989 р. творчість Г. Гурської набула іншого виміру та почала цікавити дослідників. А. Балух, наприклад, зарахувала письменницю до найвідоміших польських письменників-фантастів міжвоєнного періоду. Сучасні дослідники звертають увагу на проникливість письменниці, вміння розкривати внутрішній світ дитини⁴².

Представлений огляд громадської діяльності та творів Г. Гурської щодо допомоги дітям та юнацтву демонструють, що книги письменниці залишаються актуальними до сьогодні, а особистість письменниці та громадської діячки потребує нашої пам'яті.

Bibliografia

- Boguszewska H., *Wspomnienia o Halinie Górskiej*, Spółdzielnia Wydawnicza Książka, 1945.
- Fidowicz A., *Bohater nieheteronormatywny w powieści Nad czarną wodą Haliny Górskiej*, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ” 2016, nr 15, s. 57–71.
- Górska H., *Chłopczy z ulic miasta*, Warszawa 1934.
- Górska H., *Nad czarną wodą*, Warszawa 1985.
- Górska H., *Druga Brama*, Warszawa 1955.
- Górska H., *O księciu Gotfrydzie, rycerzu Gwiazdy Wigilijnej*, Lwów 1930.
- Rurawski J., *Halina Górską*, Warszawa 1968.
- Skowronkówna I., *Kwiat ametystu wg Haliny Górskiej, Baśń o księciu Gotfrydzie*, Poznań 1948.
- Tatomir A., *Halina Górską*, „Poradnik bibliotekarza” 1965, nr 7–8, s. 222–224.
- Uljasz A., *Halina Górską (1898–1942). Pisarka warta przypomnienia*, „Guliwer” 2014, nr 2, s. 42–46.
- Uljasz A., *O wrażliwość społeczną i tolerancję. Wartości wychowawcze w twórczości Haliny Górskiej*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2013, nr 1, s. 215–239.
- Bartosevich O., *Žінки u міжвоєнному L'vovі*, [Бартосевич О., *Жінки у міжвоєнному Львові*, <https://lia.lvivcenter.org/uk/storymaps/woman-interwar-lviv> [dostęp: 03.03.2021]]

⁴² A. Uljasz, *O wrażliwość społeczną i tolerancję. Wartości wychowawcze w twórczości Haliny Górskiej*, „Przegląd Nauk Historycznych” 2013, nr 1, s. 234.

- Vitolin O., *Radâns'kaprelûdiâ do nacists'kogo Golokostu* [Вітолін О., *Радянська прелюдія до нацистського Голокосту*, <https://zbruc.eu/node/104410> [dostęp: 20.07.2021]].
- Gurskaja G., *Cwietok raporotnika, Antologija, Czita 1960* [Гурская Г., *Цветок напоротника, Антология, Чита 1960*].
- Gurskaja G., *O prince Gotfridie, Rycarie Roźdiestwienskoj zwiezdy, Dwa słona*, Odesa 1994 [Гурская Г., *О принце Готфриде, рыцаре Рождественской звезды, Два слона, Одеса 1994*].
- Klůvak V., *Z Ľstorii l'viv's'kogo oblasnogo radio ta radiožurnalistiki u 20-h – 70-h rokah XX stolittâ (za materialami Deržavnogo arhivu, Tele- taradiožurnalistika. Zbirnik naukovih prac', 2011, Vip. 10, s. 273-292* [Клювак В., *3 історії Львівського обласного радіо та радіожурналістики у 20-х – 70-х роках XX століття (за матеріалами Державного архіву Львівської області), Теле- та радіожурналістика. Збірник наукових праць, 2011, Вип. 10, с. 273-292*].
- Miedwiediewa-Natu O.R., *Dorogi, kotoryje my wybierajem. K biografii Haliny Gurskoj*, Jazyk,soznanije, komunikacija, MAKS Press, 2017 [Медведева-Нату О. Р., *Дороги, которые мы выбираем. К биографии Халины Гурской, Язык, сознание, коммуникация, МАКС Пресс, 2017*].
- Mel'nik B., *Dovidnik perejmenuvan' vulic' i ploš L'vova. HIII – HH stolittâ, L'viv, Svit 2001* [Мельник Б., *Довідник перейменувань вулиць і площ Львова. XIII–XX століття, Львів, Світ 2001*].
- Pavlišin A., *(Ne)zabuty imena litieraturnogo Lwowa. Galina Gurska*, [Павлишин А., *(Не)забути імена літературного Львова. Галина Гурська*, <https://www.youtube.com/watch?v=ImhCAALXhXY> [dostęp: 03.03.2021]].
- Pavlišin A., *Pro koroleviča Gotfrida, licarâ Rizdvânoï Zori*, Kiïv 2018 [Павлишин А., *Про королевича Готфрида, лицаря Різдваної Зорі, Київ 2018*].
- Pawliszyin A., *Galina Gurs'ka: istoriâ l'viv's'koï pis'mennici ta pravozahisnici 30-h*, [Павлишин А., *Галина Гурська: історія львівської письменниці та правозахисниці 30-х*, <https://www.youtube.com/watch?v=uiuDCa0HeFg> [dostęp 20.07.2021]].

Halyna Hurska: (un)forgotten figure of literary Lviv

In the article, the author tries to present the figure of an outstanding activist Halina Hurska through her efforts and social initiatives for children. Halina Hurska is a little-known and underappreciated figure in the history of Ukraine and Poland. Born in Warsaw, she was educated in Brussels, settled in Lviv, undertaking various social and charity initiatives.

The activist was often referred to as J. Korczak from Lviv. Works written by Halina Górska: „About Prince Gottfried, Knight of Christmas Eve”, „Over the Black Water”, „Boys from the City Streets”, „Second Gate”, „Blind Tracks”, in which the writer described the problems of children and the world of their lives, were often published in Poland.

Over the years, the figure of Halina Górska has been forgotten and underestimated in Ukraine. However, her social activity is currently being investigated and the works are translated into Ukrainian

Key words: Halina Hurska, Lviv, children, social activity, Przedmieście